

ZIEKENHUIZEN EN NFI BUNDELEN KRACHTEN IN EXPERTISECENTRUM

Onbehoorlijk

Het was allemaal begonnen met een anonieme tip. De onbekend gebleven persoon had zich bij de balie van het politiebureau gemeld en het volgende verklaard: „Op ... (adres) worden op dit moment hennepknoppen geknipt. Ik weet dat zich in die woning een hennepplantage bevindt. Vraag mij niet hoe ik het weet, want ik wil anoniem blijven.”

Diezelfde dag nog waren zes politieagenten de bewuste woning binnengetrokken. De daaropvolgende doorzoeking had een aardige 'buit' opgeleverd: hennep, motorvoertuigen, bankpassen, stortingsbewijzen en een geldbedrag.

Toch liep het Openbaar Ministerie in deze zaak tegen een gevoelige nederlaag op. Terecht, want opsporingsambtenaren hebben in het kader van de Opiumwet toegang tot plaatsen waar een overtreding van deze wet gepleegd of vermoed wordt, en daarvan was hier geen sprake.

Uit vaste jurisprudentie volgt namelijk dat in geval van een anonieme tip enige verificatie van de informatie dient plaats te vinden. Dat was hier niet gebeurd. Ook de betrouwbaarheid van de melder was niet door de politie onderzocht. Evenmin was er onderzoek gedaan naar de bewoner van de woning, die op dat moment niet bij de politie in beeld was.

De vraag of de politie op grond van de anonieme tip redelijkerwijs kon vermoeden dat op bedoeld adres overtreding van de Opiumwet plaatsvond, beantwoordde de strafrechter dan ook ontkennend.

Het betreden van de woning door de politie tegen de wil van de verdachte persoon werd daarom als onrechtmatig beoordeeld. Er was sprake van schending van het huis-

recht van de verdachte.

Het gaat hier om een fundamenteel recht. Burgers moeten erop kunnen vertrouwen dat de overheid het huisrecht respecteert, tenzij er sprake is van een redelijk vermoeden dat de wet wordt overtreden.

De verdachte werd vrijgesproken bij gebrek aan wet- en overtuigend bewijs.

Maar daarmee was de kous nog niet af. Twee weken na de vrijspraak meldde een politieagent aan de Belastingdienst dat er bij de verdachte persoon geld en goederen uit niet-legale bron waren aangekomen, onder de mededeling dat de verdachte was vrijgesproken vanwege onrechtmatig binnentreden in de woning.

Als reactie daarop had de Belastingdienst het Openbaar Ministerie verzocht de in het strafrechtelijk onderzoek verkregen informatie aan hem ter beschikking te stellen.

Aan dit verzoek werd voldaan, waarna de Belastingdienst op basis van die informatie navorderingsaanslagen inkomstenbelasting had opgelegd met een boete van honderd procent.

Overtrad de Belastingdienst hiermee een juridische grens?

De rechtbank oordeelde dat het opvragen van informatie door de Belastingdienst wettig was dat het om strafrechtelijk onrechtmatig verkregen bewijs ging, en deze informatie vervolgens gebruiken ter onderbouwing van de navorderingsaanslagen, dermate indruist tegen datgene wat van een behoorlijk handelende overheid mag worden verwacht, dat dit gebruik onder alle omstandigheden ontoelaatbaar moet worden geacht.

R

DOOR KINDERMISHANDELING SNEL OP TE SPOREN en aan te pakken, kan enorm veel leed worden voorkomen. Daarom wordt nu alle beschikbare expertise in ons land gebundeld, in een ongekend offensief tegen een gruwelijk probleem.

Professor Hugo Heijmans en Ria van Mastriht. „Kinderen die mishandeld zijn, zijn op latere leeftijd grootgebruikers van de gezondheidszorg.”

FOTO: ROB DE JONG

Csi

kindermishandeling

door **ARIANNE MANTEL**

Joeri van zes jaar kwam als gevolg van een val met een gebroken arm in het ziekenhuis. De artsen zagen ook veel blauwe plekken. Volgens de moeder is dat tegelijkertijd met de val gebeurd. Twee jaar later blijkt de moeder bij Jeugdzorg een bekend problematisch geval te zijn en wordt kindermishandeling geconstateerd.

„De diagnose van mishandeling werd te laat gesteld. Wat twee jaar eerder had moeten gebeuren, was het nader bestuderen van de blauwe plekken. Want tegenwoordig kunnen we precies vaststellen wanneer een blauwe plek is ontstaan.”

Aan het woord is de bevoegde professor Hugo Heijmans, voorheen hoofd van het Emma Kinderziekenhuis te Amsterdam, die aan de vooravond staat van het oprichten van het Landelijk Expertise Centrum Kindermishandeling (LECK). Drie academische ziekenhuizen Emma Kinderziekenhuis/AMC (Amsterdam), het Wilhelmina Kinderziekenhuis/UMCU (Utrecht) en het Sophia Kinderziekenhuis/EMC (Rotterdam) gaan hun expertise bundelen en samen werken met het Nederlands Forensisch Instituut (NFI).

„Er komt één punt waar alle

artsen in ons land 24 uur per dag terecht kunnen. Dus als er bijvoorbeeld vragen zijn over mogelijk seksueel misbruik bij een meisje dat in een ziekenhuis in Zeeland ligt, dan kan er een foto gemaakt worden en die digitaal gestuurd worden naar het team in Rotterdam.

‘Eén punt waar alle artsen in ons land 24 uur per dag terecht kunnen’

We moeten erkennen dat het beter kan!”

De expertiseteams tegen de kindermishandeling zullen in de ziekenhuizen bestaan uit meerdere disciplines, zoals kindergeneeskunde, heilkunde, traumatologie, psychologie en psychiatrie. Die kunnen snel bloedonderzoek, röntgenonderzoek, forensisch onderzoek, psychologische diagnostiek en de soms noodzakelijke gezinsdiagnostiek verrichten of beoordelen.

Ervaring

„We hebben enorm veel ervaring en deskundigheid en gaan dat dus virtueel bundelen. Hier in het AMC zijn alle kinderen onderzocht die Robert M. heeft misbruikt. We hebben heel veel geleerd van dit vreselijke kindermisbruik. Met die kennis willen we in de vroege fase misbruik al opsporen om ontlasting zoals bij Robert M. te voorkomen. De consultatiebureaus gaan we dus ook betrekken bij ons expertisecentrum. Ook met het Advies en Meldpunt Kindermishandeling (AMK) gaan we samenwerken. Daar komen de meldingen, onze experts kunnen problemen die daarmee

‘We kunnen precies vaststellen wanneer een blauwe plek is ontstaan’

ontstaan helpen oplossen,” vertelt Heymans.

Er hangt wel een enorm prijskaartje aan het LECK, erkent Heymans: „Die 24-uurs bereikbaarheid kost natuurlijk geld. Kinderartsen moeten klaarstaan, psychologen moeten meteen beschikbaar zijn, het centrum moet gecombineerd worden, noem maar op. We hebben berekend dat we in de komende drie jaar 1,7 miljoen euro nodig hebben.”

Daarom is door Ria van Mastriht de Stichting Chance for a Child opgericht. „Deze stichting probeert op allerlei ma-

nieren geld binnen te halen om dit geweldige centrum van de grond te krijgen. Kindermishandeling is in mijn ogen onbestaanbaar. Ja, dit centrum gaat geld kosten. Maar op de langere termijn bespaart dit veel kosten.”

Grootgebruikers

„Kinderen die mishandeld zijn, zijn op latere leeftijd grootgebruikers van de gezondheidszorg. Ze tonen veelal risicovol gedrag en gebruiken vaak verdoevende middelen. Als we er vroeg bij zijn en bijvoorbeeld zo kunnen ingrijpen binnen een gezin, dat uit huisplaatsing voorkomen wordt, dan is dat al winst. Uithuisplaatsing is enorm traumatisch voor kinderen. Een goede behandeling en begeleiding van de slachtoffers voorkomt heel veel leed. De stichting wil kinderen een veilige en gezonde jeugd te bieden en daarmee een kans op een gelukkige en succesvolle toekomst.”

www.chanceforachild.nl

■ 120.000 KINDEREN

Jaarlijks worden minimaal 120.000 kinderen in Nederland slachtoffer van kindermishandeling. Bij een kwart van deze kinderen vindt overleg plaats met het AMK (advies, consult of melding), waarbij onduidelijk is in welk percentage kindermishandeling kan worden bevestigd. Een groot deel blijft niet gesignaleerd, en/of er wordt niet gehandeld vanaf het moment van signaleren met alle soms zeer ernstige gevolgen van dien.

■ MELDCODE

In februari 2013 is de Wet Verplichte Meldcode voor Kindermishandeling en Seksueel Misbruik aangenomen door de Tweede Kamer. Vermoedelijk zal deze wet in de loop van dit jaar worden ingevoerd. Alle professionals die met kinderen werken, zijn dan verplicht om een meldcode te hanteren (zie <http://www.handelingsprotocol.nl/>). Het signaleren zal daardoor toenemen, zoals ook eerder duidelijk werd bij een verplichte signalering van kindermishandeling op de Spoedeisende Hulp.

SCHOKKENDE VOORBEELDEN VAN TE LATE DIAGNOSE UIT PRAKTIJK AMC

‘Dochtertje stevig aangepakt...’

Waar gebeurde, schokkende voorbeelden uit de praktijk van het Academisch Medisch Centrum (AMC) in Amsterdam, waar de diagnose kindermishandeling te laat is gesteld. Deze vertraging heeft tot ernstige – soms onomkeerbare – schade geleid.

„Een ouderpaar komt met hun zuigeling van drie maanden op de Spoedeisende Hulp van het ziekenhuis vanwege een onverklaarde wegraking. Een dergelijke aanval had zij al twee keer eerder gehad. Het kind is daarvoor elders opgenomen geweest, waar geen belen gingen rinkelen. Ouders waren ontevreden en kwamen nu naar ons centrum. Alhier werd een moeilijk wekbare

zuigeling gezien met een grote schedelomtrek. In combinatie met een onverklaarde wegraking stond de mogelijkheid van toegebrachte schedelherlesensletsel. Nadere diagnostiek (MRI hersenen, skeletstatus, oogarts) bevestigde het vermoeden. Vader bekende in het confrontatiegesprek dat hij haar een paar keer stevig had aangepakt vanwege onophoudelijk huilen. Met hulp van het AMC werd een veiligheids-

plan opgesteld en er werd aangegeven bij de politie gedaan.”

„Een jongetje van drie jaar wordt gepresenteerd door z'n vader vanwege vermoeden van ernstig seksueel misbruik door de ouders van een buurjongetje. Vader was zelf begonnen met het uitvragen van z'n zoonnetje en met het naspeuren van alle mogelijke scenario's die zich hadden kunnen afspelen toen de burens op zijn zoonnetje pasten. Pas na een maand kwam vader in ons ziekenhuis op doorverwijzing van het AMC. Inmiddels waren al diverse situaties van mogelijk seksueel misbruik 'nagespeeld'. Direct bij het eerste contact waren er aanwijzingen voor een psychotisch toestandsbeeld van vader. Via het

AMK en de huisarts werd nader psychiatrisch onderzoek bij vader verricht, en deze diagnose kon worden bevestigd. Vader werd behandeld en er werd een veiligheidsplan gemaakt voor het jongetje.”

„Twee jongens uit één gezin worden door moeder voortdurend gepresenteerd in het medische circuit. Diverse diagnoses zijn gesteld: ziekte van Lyme, Gilles de la Tourette-syndroom, epilepsie. De diagnoses worden jarenlang behandeld met zware medicijnen. Pas als de oudste jongen dertien jaar is, volgt uitgebreid

onderzoek bij de jongen zelf. Tot nu toe waren de diagnoses hoofdzakelijk gesteld op het verhaal van de moeder. Dan blijkt geen van de diagnoses bevestigd te kunnen worden, noch bij de oudste jongen, noch bij het jongere broertje. Het heeft dertien jaar geduurd voordat deze jongens ziektevrij konden worden verklaard en ze in veiligheid konden worden gebracht in een pleeggezin. Deze zeldzame vorm van kindermishandeling heet *Pediatric Condition Falsification*. In de brief naar aanleiding van een opname in het eerste levensjaar wordt deze diagnose al geopperd door één van de kinderartsen. Helaas is daar toen niet de noodzakelijke aanpak op gevolgd.”

Vader bekende dat hij zijn dochtertje een paar keer stevig had aangepakt.

GEËNCENEERD FOTOGRAFIE: SERGE LIGTENBERG

Seksueel misbruik 'nagespeeld'